

# Espill o Llibre de Ramon Ramon

Sobre el poemari 'Simfonia per a un estat de coma'

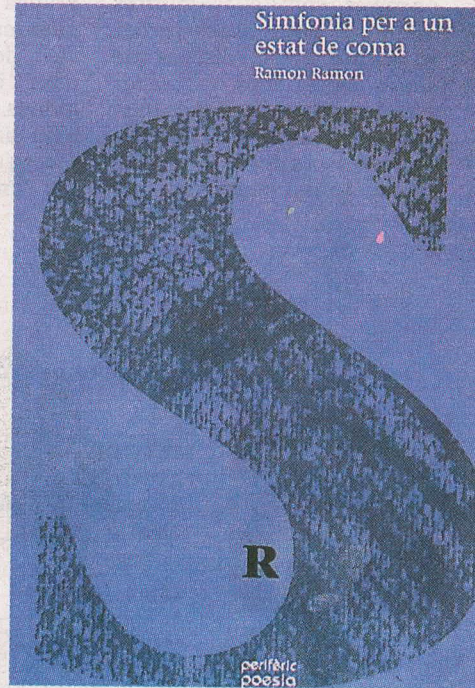
## Lluís Roda

No és menys foll Ramon Ramon (Catarroja, 1970) que Lluís: "Feliç és Déu, que és mort al paradís", diu el vers que obri *Simfonia per a un estat de coma* (Perifèric, 2011), cinqué poemari que acreix el també indispensable *Cor desmòblat* (2004). Ramon Ramon és, potser, el darrer trobador. Amb decasil·labs ausias-marquiàns amb cesura masculina en la quarta escup la simetria de 69 neosirventesos que hem d'engolir: empassar-nos ("parle prou clar o el meu trobar és clus?"). Hemistiquis tetrasíl·labs de Jaume Roig, però amb més mala llet, confegits en dos quartets de rima consonàntica ABBA//ABBA, sistemàticament combinant i alterant la masculina i la femenina. No patiu: no es nota, com en els versos de J. V. Foix (primer citat en el primer llibre: 1991). A la rigidesa severa de Jaume Roig, sap afegir-hi la ductilitat profunda de Rois de Corella. Ah!, cap de les cent trenta-vuit rimes s'hi repeteix! Estellés ja emprà la disciplina del sonet, sense rima, en *El gran foc dels garbons* per al retrat humà i so-

cial, practicat també per Antoni Ferrer en *Pietà* i *Cant temporal*. Ramon Ramon ho fa a l'engròs. Sui generis. Profundament humà, no es deixa arrossegar per l'enginy. En el seu art no hi ha joc. Sinó la fredor forense d'un estat de coma allunyat tant del dolor com de la vida. No hi ha tendresa en la mirada. Sinó en el fet de mirar. De no abaixar els ulls. "Tempestuosament, Ramon Ramon, indaga territoris d'ombra de la condició humana. Cru, fosc, negatiu, dur i valent, expressa pulsions que ens ajuden a entendre'ns. Destructiu, agressiu, amb un cert

La seua és una lletania que constata i retrata virulentament la infàmia

humor negre, és un poeta contundent. No aporta canvis substancials, però té imatges potents i força emotiva en poemes sòlidament construïts: de passió intensa, simbòlica, els seus moviments no poden sinó cridar-nos l'atenció" (*Avui,*



Coberta del llibre de Ramon Ramon.

19-X-00). Ho vaig afirmar basant-me en els tres poemaris primers. Ho corregisc: radical, visceral, lúcid, franc, original, creatiu, genial, incisiu, punyent, seriós, responsable, singular, higiènic, necessari, críticament reflexiu ("paper mullat és

la raó de Kant"). La seua no és una repressió moralitzadora, sinó una lletania que constata i retrata virulentament la infàmia. La violència correspon a allò observat. Com un boxejador, ens arracona i ens colpeja amb macabra precisió una vegada i altra el fetge. Ens hi obliga a mirar sense amabilitat. Retratant-se en ells, el poeta hi estableix un nosaltres diferent. Desproveït de complicitats. Un revulsiu que incomoda i traspals: "Hòsties rep qui abandona el carril". Cruel, rigorós, aspre: acerb. Té prou a mostrar-nos-en els resultats. Hi empatitza notablement. No apte per a tots els públics, és imprescindible per als lectors exigents. Una literatura es fa important amb llibres així. Una societat que no es vulga indiferent. "Déu és un bou que remuga a l'estable"...